SVATOKRÁDEŽ

JOHN MADDOX ROBERTS

SPQR III

SVATOKRÁDEŽ

John Maddox Roberts

Svatokrádež
SPQR III

© John Maddox Roberts 1992, 2011
Translation © Aleš drobek, 2006, 2011

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této publikace nesmí být rozmnožována a rozšiřována jakýmkoli způsobem bez předchozího písemného svolení nakladatele.

Druhé vydání v českém jazyce (první elektronické)
Z anglického originálu SPQR III. The Sacrilege přeložil Aleš Drobek
Redakce Tereza Ješátková
Sazba JeanSolPartre.com
Konverze do elektronické podoby David Greguš
Vydalo v roce 2011 nakladatelství
Dokořán s. r. o., Holečkova 9, Praha 5,
dokoran@dokoran.cz, http://www.dokoran.cz
(461. publikace, 26. elektronická)

ISBN 978-80-7363-399-8

1

Občas mě napadá, zda se kdy člověk bude schopen dobrat skutečné historické pravdy. Mrtví neudrží brk, a tak dějiny nevyhnutelně píší ti, kdo přežili. Někteří přeživší poznali dané události na vlastní kůži, zatímco jiní je mají pouze z doslechu. Každý je pak vykládá či popisuje nikoliv tak, jak se opravdu odehrály, nýbrž jak se podle jeho názoru odehrát měly, aby vylíčil sám sebe či své předky, potažmo svou politickou frakci, v příznivém světle.

Kdysi, během jednoho z mých četných exilových dobrodružství, pobýval jsem na překrásném, leč nudném ostrově Rhodos. Na Rhodu není zhola nic a člověk se může zabavit jen navštěvováním některé z mnoha tamějších škol. Já jsem se rozhodl pro sérii přednášek z historie, jelikož nic jiného se tehdy nenabízelo, kromě filozofie, jíž jsem se jako příčetný muž vyhýbal velkým obloukem. Kurz vedl učenec jménem Antigonus, který se v té době těšil vynikající pověsti, ačkoliv dnes je již zapomenut. Oné zdánlivé proměnlivosti historické pravdy tehdy věnoval celou jednu přednášku. Problém nám objasnil na příkladu dvou tyranovrahů, Harmodia a Aristogitona, kteří žili před pěti sty léty v Athénách. Tenkrát vládli Athénám Hippias a Hipparchus, synové tyrana Pisistrata. Možná si dnes leckdo myslí, že Harmodius a Aristogiton stáli v čele protipisistratovské rebelie, oni však pouze zosnovali vraždu jednoho z nich, už jsem zapomněl kterého. Přeživší zarmoucený bratr vystrojil oběma

atentátníkům okázalou popravu. Teprve až pak protipisistratovská frakce, zaštítěna mučednickou smrtí tyranovrahů, podnítila úspěšné povstání a dosadila na trůn vlastního osvíceného panovníka, buď Kleisthena, nebo kohosi jiného. Než se člověk nadál, stály sochy tyranovrahů po celém Řecku a jeho koloniích. Můj otec měl v zahradě svého venkovského sídla také jedno skvostné sousoší, dílo samotného Axianta. Do Říma je přivezl kterýsi jeho předek poté, co jsme vyplenili Korint.

Pravda je však, vysvětlil nám Antigonus, docela někde jinde. Harmodius a Aristogiton nebyli idealističtí mladí demokraté planoucí záští k tyranům, nýbrž milenci. Nešťastný Pisistratovec zahořel neovladatelnou touhou po hezčím z nich, jenže dotyčný nehodlal opustit svého přítele kvůli nějakému starému pederastovi, a tak v jeho hlavě vzklíčil plán úkladné vraždy. Až po smrti obou milenců se zrodila legenda o hrdinných tyranovrazích, za vydatného přispění protipisistratovské kliky.

Nejpozoruhodnější na celé historce je ovšem fakt, že *v té době* všichni věděli, jak se věci doopravdy mají! V zájmu propagandy se však rozhodli přijmout legendu za vlastní. A tak se ze smyšlenky stala, řečeno slovy Antigonovými, „politická pravda“. Inu, je to řecký příběh a jen Řek může vymyslet takový termín.

Antigonus dále prohlásil, že jen ti, kdo zažili tu či onu událost na vlastní kůži, vědí, co se skutečně přihodilo, a my ostatní ji vnímáme jako skrze hustou mlhu, či jako slepec přejíždějící prsty po křivkách sochy. Řekl, že existují kouzelníci, kteří, jako například Proteus v báji o Odysseovi, dokáží povolávat ze záhrobí stíny mrtvých a rozmlouvat s nimi, a že prý jen tak se může člověk dobrat skutečné pravdy o časech dávno minulých.

Tehdy jsem jeho slovům horlivě přikyvoval, dnes však o nich již pochybuji. Zhruba v době, kdy jsem dospěl ke svému současnému pohledu na lidskou přirozenost, jsem si položil otázku: Opravdu by člověk přestal lhát jen proto, že je mrtev?

Ctižádostiví lidé se neustále zaobírají tím, jak se na ně bude po smrti vzpomínat, a toto jejich úsilí by přišlo docela vniveč, kdyby na sebe všechno vyzradili ve chvíli, kdy postávají na břehu řeky Styx a čekají, až si převozník přijede pro další turnus.

Není ostatně třeba vracet se až k partě hošanů z dávných Athén, chceme-li nalézt příklad překroucené legendy o tyranovraždě. Vzpomeňte na vraždu Julia Caesara. Příběh, který znáte, je oficiální verze posvěcená naším Prvním občanem, Antigonova „politická pravda". Já bych jej však mohl vyprávět docela jinak, neboť jsem byl tenkrát u toho, kdežto První občan nikoliv. Bezpochyby existuje spousta dalších verzí a každá vrhá jen to nejpříznivější světlo na svého autora či jeho předky. Kdybychom tak měli po ruce jednoho z oněch nekromantů, který by před nás povolal stín Božského Julia a také Kassia, Bruta, Kasky a, řekněme, pěti dalších (neboť devítka je číslice bohům libá nejvíce), pak bychom myslím uslyšeli devět dočista rozdílných podání toho, co se o oněch osudových březnových idách přihodilo. Sebeláska dokáže zamlžit úsudek stejně spolehlivě jako čas či vzdálenost.

Ale dost již. O Caesarově smrti budu vyprávět až jindy, pokud mi to věk, zdraví a První občan dovolí. Nyní chci psát o časech dřívějších, o událostech o sedmnáct let starších, jež se dnes netěší takové proslulosti, třebaže tehdy se zdály být nanejvýš významné.

Mým slovům můžete věřit, neboť jsem byl tenkrát u toho a vše jsem viděl na vlastní oči a dnes jsem již příliš stár a znaven, než abych si dělal velké starosti s tím, co si o mně kdo myslí. A až zemřu, nebude mne to trápit už vůbec.

Těšil jsem se na dobrý rok. Ke každému novému roku jsem vzhlížel pln optimismu, ačkoliv jeho události mne většinou záhy vrátily zpět na zem. Ani ten následující neměl být výjimkou. Byl jsem mlád, táhlo mi na devětadvacátý rok, a mladého ducha, jak známo, hned tak něco nezkruší. Leč osud již na mne čekal s bičem v ruce a hodlal mi nadělit pěkných pár ran na záda.

Když jsem se však tenkrát ubíral k městu, díval jsem se na svět radostně. Jedna z příčin mé dobré nálady spočívala vně městských hradeb – ohromné vojenské ležení plné vojáků, zajatců a kořisti. Jen kořist samotná se prostírala na několika akrech, chráněná přístřešky a markýzami. Pompeius se vrátil z Asie a chystal se na svůj triumf. Do té doby však nesměl vstoupit do města a to bylo opatření přesně dle mého gusta. Protipompeiovská frakce v senátu zatím povolení k triumfu úspěšně blokovala. Co se mne týče, klidně bych jej nechal čekat za branami, dokud si jej k sobě nepovolají bohové, což je ovšem krajně nepravděpodobné, ať si o tom Pompeius myslí, co chce.

Věděl jsem, že mne čeká rušný rok. Můj otec byl zvolen cenzorem a to je úřad mnoha povinností. Tušil jsem, že mne pověří sčítáním lidu, tedy prací úmornou a náročnou, aby se sám mohl plně věnovat čištění senátu od nehodných členů, což je činnost nanejvýš uspokojivá, a přidělování veřejných zakázek, což je zase kromobyčejně výnosné.

Nevadilo mi to. Hlavně že budu v Římě! Poslední rok jsem strávil v Galii, kde počasí je nepřívětivé a lidé se nemyjí. Jejich kuchyně je nevalná a ani tisíc let římské nadvlády je nenaučí dělat pořádné víno. Gladiátoři jsou tam průměrní a jediné, co stojí v Galii za to, jsou skvělí vozatajové a nádherní závodní koně. Cirky jsou na římské poměry malé a ubohé, ale závody mne nadchly. Ke všemu mé povinnosti souvisely převážně s vojenskou službou a já odjakživa choval k armádě nanejvýš neřím-

ský odpor. V Galii se nikde nebojovalo, což bylo nudné a nevýnosné, a já měl na starosti pokladnu, což bylo ponižující. Vojáci se vždy hloupě culili, když viděli důstojníka v nablýskaném brnění, kterak peníz po penízku odpočítává jejich žold a pak se je ještě prosí o podpis.

Ale to vše již bylo minulostí, já se blížil k Ostijské bráně a mé srdce zpívalo radostí. V přístavu jsem mohl nasednout na člun a připlout po řece, ale chtěl jsem si příjezd trochu užít, a tak jsem si od ostijského kvestora půjčil koně, nechal vycídit slavnostní zbroj a zakoupil nové střapce do přilby. Panoval krásný den a musel na mne být skvostný pohled, když jsem hrdě projel branou a kývnutím odpověděl strážnému na pozdrav.

V té době už stály hradby daleko za pomeriem, a tak jsem mezilehlou částí města cválal v plné vojenské parádě a úsměvem odměňoval obdivné výkřiky svých spoluobčanů. Armáda se tenkrát těšila veliké oblibě, neboť římská vojska šla z vítězství do vítězství a domů se vracela s bohatým lupem. Zastavil jsem a seskočil s koně u linie starých městských hradeb založených samotným Romulem. Kdybych je překročil se zbraní v ruce, čekala by mne smrt.

Obřadně jsem si svlékl a složil svůj rudý plášť a přivázal jej k sedlu. Sundal jsem si helmu a opatrně, abych nepoškodil zbrusu nové střapce, jsem ji pověsil za podbradník vedle pláště. Okolostojící mi pomohli z kyrysu vytvarovaného ve svaly, nad nimiž by pukl závistí i Herkules, a jež byly zcela nepodobné těm, které zdobily mé tělo. Meč s opaskem jsem zastrčil do sedlové brašny a zůstal pouze ve zlatem lemované vojenské tunice a červených kožených *caligae*. Ty byly ve vnitřním městě povoleny. Vzal jsem uzdu do ruky a vkročil do pomeria.

V té chvíli jako by ze mne spadla tíha mnohem větší než váha mé zbroje. Znovu civilista! Samou radostí bych se dal do zpěvu,

kdyby takové počínání nebylo nedůstojno římského občana. Můj krok byl tak lehký, že klapání cvočků na podrážkách mých *caligae* nebylo téměř slyšet.

Nemohl jsem se dočkat, až se vrátím domů, převléknu se a vydám na Forum zjistit, co je nového. Má duše po tom toužila jako hladovějící po potravě. Povinnost mi však velela, abych nejprve navštívil svého otce. Cestou domů jsem lačně hltal všechny okolní barvy a zvuky a, ano, i pachy. Římský smrad je mi libější než vůně menších měst.

Zabušil jsem na bránu a janitor zavolal Narcissa, otcova majordoma. Starý tlouštík se rozzářil a poplácal mne po rameni.

„Vítejte doma, pane Decie. Jsem rád, že jste zpátky." Luskl prsty; znělo to, jako když rupne stehenní kost. Přiběhl mladý otrok. „Zaveď koně pana Decia i s věcmi do jeho domu. Je to v Subuře." Při posledním slově se kysele ušklíbl.

Otrok zbledl. „Ale v Subuře mě zabijí a snědí!"

„Stačí, když řekneš, že vezeš majetek Decia Caecilia Metella mladšího," uklidnil jej Narcissus, „a nikdo ti nezkřiví ani vlásek." Subuřané by mi za to, že jsem jim kdysi přinesl hlavu Říjnového koně, snesli modré z nebe. Chlapec se zatvářil pochybovačně, ale vzal koně za uzdu a odkráčel.

„Pojďte," pobídl mne Narcissus, „cenzor je v zahradě. Určitě vás rád uvidí."

Povzdychl jsem si. „Já jeho také."

Otec seděl u stolu zavaleného hromadou svitků, na holou hlavu mu svítilo slunce a zvýrazňovalo velkou vodorovnou jizvu, která mu téměř půlila tvář. Jmenoval se Decius Caecilius Metellus starší, ale všichni mu říkali Beznoska. Při mém příchodu vzhlédl.

„Už jsi zpátky?" houkl, jako bych se právě vrátil z ranní procházky.

„Osud tomu chtěl," odvětil jsem. „Raduji se, že jsi živ a zdráv."

Zamračil se. „Jak víš, že jsem zdráv? Protože ze mě na dláždění nekape krev? Člověk může umírat na sto způsobů, aniž by to na něm bylo znát."

Polekal jsem se. „Jsi nemocen? Já..."

„Jsem zdravý jako Thrák. Posaď se." Ukázal kloubnatým prstem na protější lavičku. Usedl jsem.

„Nuže," začal, „budeme tě muset nějak zaměstnat. Aby ses zase nepřipletl do nějakého maléru."

„Jako cenzor pro mne máš jistě spoustu práce," přikývl jsem.

„Omyl, pomocníků mám víc než dost. Mí kolegové mají syny, kteří potřebují získat zkušenost s veřejnou službou. I podřadná práce v úřadě cenzora převyšuje schopnosti většiny z nich."

„Jsem rád, že o mně máš lepší mínění."

„Kupodivu si tě již vyžádal někdo jiný. Celer kandiduje na konzula a přeje si, abys mu pomáhal s agitací. Nemohl jsem jeho prosbu odmítnout."

Srdce mi poskočilo radostí. To bude daleko zábavnější než otročina u cenzora. Můj příbuzný Kvintus Caecilius Metellus Celer byl mým nadřízeným v Galii. Vrátil se dřív, aby se vrhl do víru volební kampaně, a svou mírumilovnou provincii předal do rukou svého legáta.

„Bude mi ctí sloužit Celerovi," řekl jsem. „A pokud jde o maléry – nic takového mi snad nehrozí, když je Klodius z Říma."

„Publius Klodius je stále v Římě," odtušil otec.

„Cože?!" vyhrkl jsem. „Před několika měsíci se mi doneslo, že byl zvolen kvestorem a přidělen na Sicílii! Jak to, že je pořád tady?" Nevraživost, která panovala mezi Pompeiem a Krassem, byla jako bratrská láska v porovnání s tím, co jsme k sobě cítili já a Klodius.

„Svůj odjezd odložil, důvody neznám," zavrčel otec, stále zakaboněný. Kabonil se často a rád. „Ale ať už byly jakékoliv, koukej se od něj držet dál. V Římě si získal velmi početnou skupinu příznivců. Z toho vidíš, v jak zkažené době žijeme." Na dobu si stěžoval snad ještě raději. Osobně si nemyslím, že by kdy která doba byla jiná než zkažená. Nevypadalo to, že mi nabídne večeři, a tak jsem vstal.

„Dovolíš-li, půjdu nyní domů, převléknu se a zajdu navštívit Celera."

„Ještě počkej," zarazil mne otec. „Něco jsem ti chtěl dát. Co to jen... Ach ano." Pokynul a přispěchal otrok. „Ve skříni v atriu," přikázal otec, „v přihrádce pod posmrtnými maskami najdeš balíček. Přines ho." Otrok odběhl, ale hned byl zase zpátky. „Vezmi si to," vybídl mne otec.

Zvědavě jsem převzal předmět zavinutý v nejjemnějším papíru. Roztrhal jsem obal a vyňal složený oděv. Zatřepal jsem jím a spatřil, že je to bílá tunika, docela bez ozdob, až na široký purpurový lem táhnoucí se od límce po pás. Bílou tuniku nosí každý Říman, ale purpurový pruh mají jen senátoři.

„Dal jsem ti tvůj první meč, a tak jsem si řekl, že ti můžu dát i tohle," řekl otec na vysvětlenou. „S Hortalem jsme nepřišli na žádný závažný důvod, proč ti dál bránit, a tak jsme tě minulý měsíc zapsali mezi senátory."

K mé hanbě mi do očí vyhrkly slzy štěstí. Otec mne zachránil od potupy, jak to uměl jen on.

„Ne aby ti to stouplo do hlavy! Senátorem může být každý trouba. Sám brzy zjistíš, že tví kolegové jsou většinou hlupáci nebo gauneři. A teď mě dobře poslouchej." Varovně zvedl prst. „V kurii budeš sedět co nejdál vzadu. Nebudeš řečnit, dokud si neuděláš jméno. Vždy a za všech okolností budeš hlasovat s rodinou a hlučet budeš jen tehdy, když bude třeba jásotem podpořit argument někoho z rodiny nebo našich spojenců.

A především se nebudeš do ničeho plést, ať už s Klodiem, nebo bez něj. A teď můžeš jít." Obrátil se zpět ke svým svitkům.

Odešel jsem. Otec dokázal oloupit letní den o veškeré teplo, ale on už byl zkrátka takový. Z nové tuniky jsem byl štěstím bez sebe. Již dříve jsem si sice v očekávání jmenování do senátorského stavu několik takových objednal, ale dar od otce má přece jen jinou váhu. Jeho přísné instrukce mne vůbec nepřekvapily. Barbaři stavějí římské senátory na roveň nesmrtelným bohům, ale my víme své. S purpurovým lemem, nebo bez, byl jsem stále jen poslušným synem. Propletl jsem se poledním ruchem města a zakrátko stanul před důvěrně známými hlavními dveřmi svého domu. Než jsem však stačil zaklepat, rozlétly se dokořán a já spatřil svého starého sluhu Katona a jeho stejně letitou ženu Kassandru.

„Vítejte doma, senátore!" vykřikl Kato a všechny hlavy v ulici se otočily k nám. Kassandra vzlykala, jako by se jí právě donesla novina o mé smrti. V sentimentalitě jsou domácí otroci nepřekonatelní. Uvědomil jsem si, že mne vůbec poprvé někdo oslovil mým novým titulem, a došel jsem k názoru, že se mi to docela zamlouvá.

Objal jsem Kassandru a ona se rozeštkala s dvojnásobnou vervou. „Tolik se hanbím, pane! Ten chlapec přišel s vaším koněm a věcmi ani ne před hodinou a já neměla čas dát dům do pořádku. Je to ostuda."

„Jsem si jist, že je jako ze škatulky," chlácholil jsem ji, neboť jsem věděl, že uklízí prakticky neustále. Byla již příliš stará, než aby dělala něco jiného. „Ten kůň mi nepatří. Kde je?"

„Poslala jsem chlapce, ať jej odvede do stáje k tomu propuštěnci, co bydlí kousek odtud."

„Dobře," přikývl jsem. Propuštěnec pronajímal nosítka a otroky, ale měl i několik stání pro koně a muly. Později jsem za ním hodlal zajít a najmout si jezdce, aby koně zavezl

zpátky do Ostie. „Ostatní zavazadla by měla dorazit zanedlouho. Poslal jsem je po nákladním člunu.“ Koutkem oka jsem zahlédl, že ve stínech vzadu v atriu kdosi postává a nervózně přešlapuje z jedné nohy na druhou. „Kdo je to tam?“ otázal jsem se.

„Váš otec ho k nám poslal před pár dny,“ odpověděl Kato. „Říkal, že teď, když jste tím senátorem, budete potřebovat osobního sluhu, který půjde všude, kam se hnete, a bude vám vždy po ruce. Patřil k domu vašeho strýce Lucia.“

Povzdechl jsem si. V naší rodině jsme neměli ve zvyku jen tak vyjít na ulici a koupit otroka. To by bylo přízemní, sprosté a vůbec nemyslitelné. Zaměstnávali jsme jen otroky, kteří se u nás narodili. Taková zásada sice vypadá nesmírně ušlechtile, na druhé straně však s sebou nese bolestné nevýhody. Místo, aby si člověk zašel na trh a vybral otroka požadovaných parametrů a schopností, pověsil mu většinou ten či onen příbuzný na krk někoho, koho se chtěl zbavit. Věděl jsem to dávno předtím, než mi došlo, proč mne Lucius obdaroval tímhle.

„Pojď sem, chlapče, ať se na tebe podívám.“ Kluk poslechl. Vypadal zhruba na šestnáct, středně vysoký, šlachovitý. Měl úzkou, liščí tvář s dlouhým tenkým nosem, nad nímž se příliš blízko sebe tísnily znepokojivě zelené oči. Husté kudrnaté vlasy mu nad obočím rostly do ostré špice. Celé jeho vzezření působilo prohnaným, darebáckým dojmem s nádechem mrzuté arogance. Zalíbil se mi na první pohled. „Jméno?“

„Hermes, pane.“

Netuším, proč pojmenováváme své otroky po bozích, králích či hrdinech. Musí to být zvláštní pocit dosáhnout takové velikosti a přitom vědět, že mé jméno v budoucnu ponesou tisíce otroků.

„Tak, Herme, já jsem tvůj nový pán. Sám poznáš, že jsem mírný a dobrotivý, v rámci rozumných mezí. Nikdy neberu do

ruky bič bez důvodu. Pokud však důvod existuje, vládnu jím velmi zdatně. Je to jasné?“

„Nad slunce jasné, pane,“ ujistil mne horlivě.

„Výborně. Tvým prvním úkolem v mých službách bude doprovodit mne do lázní. Přines mi lázeňské potřeby, sandály a nějakou lepší tógu. Odpoledne mám v úmyslu navštívit jistého velice váženého muže.“ Chlapec už byl na odchodu, když jsem jej zarazil. „Počkej. Tógu si raději vyberu sám.“

Se svými přeúslužnými otroky v patách vydal jsem se do ložnice, abych se probral šatníkem. Kassandra pokoj vyvětrala a ve vázách voněly květiny. Byl jsem dojat. Museli podplatit správce sousedovic skleníku, aby sehnali čerstvé květiny v tuto roční dobu a takhle narychlo.

Vzal jsem si svou druhou nejlepší tógu a sandály. Zima byla mírná, a tak jsem se nezdržoval s obinadly na nohy. Člověk v nich vypadá nedůstojně a po zkušenosti s chladným podnebím Galie jsem je ani nepotřeboval.

„Možná se vrátím až pozdě,“ řekl jsem otrokům. „Kdyby někdo přišel, budu v lázních, pak na Foru a pak v domě Metella Celera. Ale nikdo ještě neví, že jsem ve městě, takže žádné návštěvy nečekejte.“ Při řeči jsem se ubíral ke dveřím a mí staří sluhové mne zatím oklepávali, oprašovali, málem že nezametali zem před mýma nohama.

„Až se vrátíte, bude vše připraveno, pane,“ ujistil mne Kato.

„Uvařím večeři, kdyby vás vaši přátelé náhodou nepohostili,“ prohlásila Kassandra. Věděl jsem, že jim to dlouho nevydrží. Za pár dní budou znovu nevrlí a samá stížnost.

Vyšel jsem na ulici s Hermem v patách. Můj nový osobní sluha nesl tógu, ručníky, lahvičky s olejem a *strigil* z kvalitního kampánského bronzu, dar od přítele z mladších, bezstarostnějších časů. Rukojeť zdobily lascivní rytiny, které si ten rošťák za chůze obdivně prohlížel.

„Znáš město?“ zeptal jsem se ho.

„Neznám nic jiného,“ odvětil Hermes.

„Dobře. Nejspíš mi budeš k většímu užitku jako poslíček než osobní sluha.“ Řím je jedno velké bludiště a člověk, který s ním nemá dlouholeté zkušenosti, se v něm spolehlivě ztratí, pokud zrovna nehledá Kapitol, některé forum, významný chrám či cirkus.

„Dělal jsi poslíčka i pro strýce Lucia?“ otázal jsem se.

„To ne, ale často jsem utíkal z domu a Řím jsem prošel křížem krážem.“

Zastavil jsem se a podíval se mu na čelo. Neměl tam ani uhřík, natož vypálené F.

„Proč jsi nebyl poznamenán jako *fugitivus*?“ zamračil jsem se.

Sklopil zrak v předstíraném zahanbení. „Víte, byl jsem mladý a domů jsem se vždycky vrátil sám.“

„Otoč se,“ poručil jsem. Roztáhl jsem mu límec tuniky a nakoukl dovnitř. Na zádech neměl ani jizvičku. Pustil jsem ho a znovu vykročil. „Strýc Lucius je shovívavý muž. Uteč jednou mně a tvá záda ponesou víc pruhů než roucho augurovo. Uteč podruhé a nasadím ti obojek. Zkus to potřetí a nechám ti vypálit velké tučné F přímo mezi ta tvá šilhavá očka. Je ti to jasné?“

„Ó ano, pane. Já ale slyšel, že si rád vyjdete mezi lidi. Mám-li vám být stále po ruce, užiji si města do sytosti a nebude mi třeba utíkat, že ano?“

„To mne nenapadlo,“ připustil jsem.

Mířili jsme ke starým lázním poblíž Saturnova chrámu, kousek od Fora. U pouličního stánku jsem se nechal oholit a ostříhat a pak vešel dovnitř. Lázně byly v oněch dobách nepoměrně skromnější než dnes, ale tyhle patřily k největším v Římě a interiér byl rozlehlý jako v chrámu.

Svlékl jsem se, vstoupil a nechal Herma s šatstvem v předpokoji. Zatnul jsem zuby a ponořil se do bazénku se studenou vo-

dou. Existuje přehršel teorií o blahodárném účinku studené vody – řada stoiků se koupe pouze v ní – ale všechny jsou pomýlené. Skutečným důvodem, proč vždy začínáme očistu v lázních ponořením do ledové vody, je přirozená římská nedůvěra ve vše, co působí člověku potěšení, kterýžto pocit je dle našeho názoru nanejvýš dekadentní a slabošský. Nejprve tedy trpíme, abychom si poté mohli s čistým svědomím dopřát rozkoš horké koupele.

Krátce jsem tedy učinil zadost mravnosti a pak zimomřivě přeběhl do *caldaria* a oddal se teplu. Potkal jsem spoustu starých známých a musel dát k dobru celou hromadu notně přikrášlených historek o svých slavných dobrodružstvích v nebezpečných, divošských končinách Galie. Když jsem je dostatečně unavil, zavolal jsem Herma, aby mne natřel vonným olejem. Pak jsem zašel na cvičiště, kde jsem se vyválel v zápasnické aréně, dokud jsem nebyl celý od písku, načež ze mne Hermes pomocí *strigilu* seškrábal písek, olej i kus pokožky. Tato protivná, leč nezbytná procedura rovněž patří k trápením, jež musíme podstoupit, abychom se při koupeli neužírali výčitkami svědomí.

Nakonec jsem sešel dolů do parní lázně. V bazénku s ledovou vodou posedávala parta stoiků a úporně se snažila o nenucený rozhovor, navzdory hlasitému drkotání zubů. Stoikové však nebyli ti nejhorší. Markus Porcius Kato se na své nekončící pouti za titulem nejctnostnějšího muže Říma po celý rok koupal v Tibeře, neboť tak podle něj činili i naši předkové. Zřejmě jej nikdy nenapadlo, že v dobách otců zakladatelů nenesla řeka ani zdaleka tolik splašků jako dnes.

Když jsem vyšel z lázní, cítil jsem se doslova jako znovuzrozený. Vojenskou tuniku jsem vyměnil za tógu občana a tuniku senátora. Po těžkých *caligae* jsem si v sandálech připadal jako bosý. Vojenskou tuniku a boty jsem poslal po Hermovi domů

a vypravil se na Forum. Řím se pyšnil mnoha fory, ale Forum s velkým F, Forum Romanum, odjakživa bylo, je a navěky bude středobodem římského života. Je natolik nedílnou součástí našeho bytí, že se ani neobtěžujeme dodávat ono „Romanum“, když o něm mluvíme, pokud je ovšem není třeba odlišit od Fora Boaria či některého jiného. Pro nás je to jen Forum a my je považujeme za pupek světa.

O této pravdě jsme přesvědčeni tak hluboce, že abychom ji sami sobě i ostatním dokázali, nechali jsme přímo uprostřed Fora (no dobrá, kousek mimo střed, ale ne moc) vztyčit Zlatý milník, od nějž měříme všechny vzdálenosti na světě. Takovou vymoženost člověk nenajde v hlavním sídle nějakého barbarského potentáta, kde spravedlnost je na prodej, popravy na denním pořádku a otroci vystaveni hned vedle zeleniny. Bylo mi příjemné pobývat znovu v centru světového dění.

Přešel jsem nerovné dláždění a pohroužil se do kouzelného labyrintu velkolepých monumentů, z nichž mnohé připomínaly muže a události, jež dávno zavál čas. Ke své nelibosti jsem mezi stánky, které se tísnily po obvodu náměstí, spatřil spoustu věštkyň. Edilové a cenzoři tyhle čarodějnice pravidelně vykazovali za městské hradby, ale ony se vždy přitrousily zpět. Nejenže svými předpověďmi ovlivňovaly politiku, ale bokem si ještě přivydělávaly prodejem jedů a prováděním potratů. Můj otec byl zatím příliš zaneprázdněn čištěním senátu od svých oblíbených nepřátel, ale já nepochyboval, že si na tyhle šarlatánky brzy posvítí.

Forum se hemžilo občany a cizinci s otevřenými ústy zírali na nádherné chrámy a veřejné budovy, které se pyšně vypínaly, kam se člověk podíval. Byl nádherný den, a tak se soudy odbývaly pod širým nebem. Soudní procesy patří v Římě k divácky nejvděčnějším kratochvílím a i ten nejposlednější metař se považuje za znalce práva na slovo vzatého. Chytré

obhajoby lidé odměňují jásotem a ty nešikovné shnilými rajčaty.

Stejně jako v lázních i zde jsem potkal mnoho známých a samolibě přijal jejich blahopřání ke své nové, velevážené funkci. Obdržel jsem řadu pozvánek k večeři, z nichž některé jsem potvrdil, vyjádřil upřímnou soustrast mladému příbuznému, který byl právě zvolen kvestorem a záhy přidělen ke státní pokladně, a vůbec jsem se choval jako důležitý muž. Líto mi bylo jen toho, že ten den nezasedal senát, takže jsem se ještě nemohl zúčastnit své první schůze v roli plnoprávného člena ctihodného sboru a vykračovat si po boku svých nových kolegů.

Když už se mi nové povyražení omrzelo, odebral jsem se do domu Metella Celera. Celer patřil k nejváženějším mužům své doby a já si nebyl jist tím, jak konkrétně si představuje, že mu dopomohu ke zvolení konzulem, kteroužto funkci považovali starší členové naší rodiny téměř za své nezadatelné právo. Provincie, již nedávno spravoval, byla obvykle přidělována pouze bývalým konzulům, Celer se však těšil takové prestiži, že ji získal už po odchodu z úřadu prétora. Tenkrát mne také odvezl z Říma, kde mi, jako obvykle, hořela půda pod nohama.

Ohlásil jsem se u brány jeho městského sídla a byl uveden do atria, kde již čekala pěkná řádka návštěvníků, včetně několika vysoce vážených senátorů. Mezi nimi byl i poslední člověk, kterého bych tady čekal: Gaius Julius Caesar. Předchozí rok zastával úřad prétora a nyní měl vládnout Zadní Hispánii. Tak jak to, že byl stále v Římě? Caesarovy závratné dluhy byly jedním z divů římského světa a jeho jediná naděje na jejich umoření spočívala v tom, že se co nejrychleji dopraví do Hispánie a začne s drancováním. Zachytil můj pohled a vykročil ke mně s napřaženou rukou, jako ve volební kampani.

„Decius Caecilius, jak rád tě vidím znovu v Římě! Přijmi, prosím, mé blahopřání ke jmenování do stavu senátorského."

Za patami se mu táhla smečka jeho patolízalů, kteří se na mne usmívali, jako by mé povýšení bylo i jejich.

„Děkuji vám, Gaie Julie," odvětil jsem. „Překvapuje mne však, že vás zde potkávám. Měl jsem za to, že jste již dávno v Hispánii."

Mávl rukou, jako by šlo o nějakou malichernost. „Ach ano, zdržely mne však jisté povinnosti, převážně náboženské povahy." Několik let předtím se pomocí jedné z nejnestoudnějších úplatkářských kampaní nechal zvolit nejvyšším pontifikem, a měl tak nyní na povel všechny stránky římské náboženské praxe. Vtom jsem si připomněl otázku, která se mi již delší dobu honila hlavou.

„Co myslíte, Gaie Julie, bude se v Hispánii bojovat?"

„To není nikdy vyloučeno," odpověděl Caesar. „S vojenským velením mám sice hanebně malou zkušenost, ale věřím, že se s tím popasuji se ctí."

„O tom ani v nejmenším nepochybuji," ujistil jsem ho. „Ale povězte, jak se slučuje tvrdá realita bitvy s nejrůznějšími omezeními vašeho pontifikátu?" *Pontifex maximus* má totiž zakázáno pohlédnout na krev.

Caesar nasadil vážný tón. „Dlouho jsem se radil se svatými knihami a nazřel jsem, že všechna pravidla mého úřadu jsou závazná pouze v samotném Římě a za hradbami města mne nijak neomezují."

Jaká náhoda, pomyslel jsem si. Naše náboženské knihy jsou však psány jazykem natolik archaickým, že dnes už jim stejně nikdo pořádně nerozumí.

„Inu," pokrčil jsem rameny, „kdo už by měl tyto věci znát, když ne nejvyšší pontifex, že ano? Jsem si jist, že se z Hispánie vrátíte ověnčen slávou." Nebo alespoň s plnými kapsami zlata, ušklíbl jsem se v duchu.

„Děkuji vám, Decie, za vlídná slova," řekl. Možná to myslel

vážně. U Gaia Julia člověk nikdy nevěděl. V té chvíli vešel do atria Celer a jal se zdravit své návštěvníky. Začal u těch nejváženějších, ale rychle přešel ke mně.

„Jsem rád, že tě znovu vidím, Decie. Měl jsi snadnou cestu?"

„Bezpečnou, ne však snadnou," odvětil jsem. „Každý den jsem mnohokrát obětoval Neptunovi." Tak se suchozemské krysy obvykle vyjadřují o projevech žaludeční nevolnosti.

„Moře je pro Řeky," přikývl. Celer měl malou zavalitou postavu a jakoby žabí tvář, nebyl to však žádný nekňuba. Měl bohaté zkušenosti se všemi aspekty veřejného života a byl také jedním z nejbohatších lidí v Římě, přestože veškerý svůj majetek nabyl poctivou cestou, dědictvím či pleněním. „Ta nová tunika ti sluší. Počkej tady, dokud neobejdu své hosty. Musím s tebou mluvit mezi čtyřma očima."

A tak jsem čekal, klábosil s ostatními, dokud se atrium nevyprázdnilo. Pak jsem následoval Celera do zahrady. V této roční době zela prázdnotou, byla však dovedně navržená a pečlivě udržovaná.

„Už jsi obětoval Jupiterovi za šťastný návrat?" otázal se Celer za chůze.

„To ne, ale v Ostii jsem přinesl skutečnou oběť Neptunovi," odvětil jsem.

„Obětuj Jupiterovi," poradil mi. „Ve státní správě stoupáš vzhůru a měl bys dbát na pověst zbožného muže. Římané rádi vidí, když jejich státníci úzkostlivě dodržují náboženské tradice."

„Jako by se stalo. Můj otec mi řekl, že si žádáte mou pomoc ve volební kampani. Vězte, že udělám vše, co bude v mých silách."

„Výborně. Očekávám vítězství, ale nepřeji si žádná nemilá překvapení. Sám víš, že zvolení konzulem je jen polovinou úspěchu. Člověk nezmůže nic, pokud se nedokáže domluvit s kolegou."

„Ovšem. Koho jste si vybral?“

„Ještě jsem se nerozhodl. Letos jich je na výběr spousta. Všichni mají plné ruce práce s nadbíháním centurijnímu sněmu, někteří dokonce zkouší uplatit i mne. Obecně se věří, že budu příštím konzulem a že ten, komu vyjádřím podporu, stane po mém boku. Já si tím tak jistý nejsem. Až si vyberu svého kolegu, chci, aby ses stal jeho zástupcem.“

„Platí,“ řekl jsem. „Už víte, jak rozdělíte úřad?“ Náš stařičký, neohrabaný konzulární systém nabízel řadu možností, jak rozdělit pravomoci konzulů. Ti se museli na svých kompetencích dohodnout ještě před nástupem do úřadu. Pompeius a Krassus, kteří se navzájem nesnášeli a neustoupili by jeden druhému ani o píď, si zvolili tu nejzastaralejší a nejtěžkopádnější – obden se ve funkci střídali. Jiní se například podřídili staršímu kolegovi, nebo jeden ze dvojice spravoval záležitosti Říma a druhý zbytku světa.

„To rozhodnu, až si vyberu kolegu. Ostatně si nemyslím, že je v tom nějaký rozdíl. Konzulové již nemají takovou moc jako dřív.“

To byla pravda. V průběhu staletí si všechny soudní pravomoci přisvojili prétoři, a pokud jde o vojenské velení, naše říše se příliš rozrostla na to, aby konzulové stihli i válčit, a tak nejvyšší armádní posty zastávali ti, kdo měli konzulát již za sebou. Stále častěji veleli legiím muži jako Pompeius, kteří si z vojenské služby udělali celoživotní kariéru. Úřadující konzul stál v čele armády naposled proti Spartakovi a to skončilo katastrofou.

„Poučil tě otec o tvých povinnostech v senátu?“ zeptal se Celer.

„V tomto ohledu mi dal velice jasně na srozuměnou, kde je mé místo,“ ujistil jsem ho.

„Člověk se celá léta pachtí, aby se dostal do senátu, a jakmile je tam, začíná znovu od začátku. Tak už to zkrátka chodí. Moc přibývá s věkem.“

„Čím se senát zaobírá v poslední době?“ vyzvídal jsem.

„Hlavně a především Pompeiem. Aristokraté ho nenávidí, bojí se ho a blokují mu povolení k triumfu. A co hůř, nepřestávají se dohadovat o to, kolik půdy bude přiděleno jeho legiím.“

„Odpusťte, ale já myslel, že i my patříme k aristokratům,“ podotkl jsem.

„Víš dobře, že naše rodina se vždy vyhýbala krajnostem. Aristokratická frakce je u moci již od časů Sullových a stále víc se vzdaluje politické realitě.“ Pozorně jsem poslouchal. Tohle byla zasvěcená lekce z mocenské politiky od muže, který byl v těchto věcech nadmíru zběhlý. „Ať už si o Pompeiovi myslíme cokoliv, svůj triumf si zasloužil. Všechno to zdržování je pošetilé a nevděčné. A pokud upřeme jeho legionářům půdu, kterou jsme jim přislíbili a za niž tak tvrdě bojovali, pak se po Itálii vyrojí tisíce profesionálních zabijáků, organizovaných, ozbrojených a prahnoucích po naší krvi. Nechci zažít reprízu poslední občanské války, kdy soupeřící armády bojovaly v ulicích samotného Říma.“

„Pane, mám si to vysvětlovat jako nepatrný náznak příklonu k propompeiovské frakci?“

„Budeme jej podporovat pouze v těchto dvou záležitostech. Nikdo nemůže upřít římským vojákům odměnu, která jim po právu náleží. Rodina urovnala vztahy s Krassem a nechceme si znepřátelit ani Pompeia. Caesar se za něj bije v senátu a právě on je budoucí hvězdou římské politiky.“

„Caesar?“ podivil jsem se. „Vždyť nikdy nevelel armádě.“

„To ani Cicero, a podívej, kam až vystoupal,“ podotkl Celer.

„Jak myslíte,“ řekl jsem. „Ale já se kdysi s Pompeiem dostal do křížku.“

„Nikdy jsi nebyl natolik důležitý, aby si z tebe dělal příliš těžkou hlavu.“ Jak pravdivé! „A kromě toho mužové jako Pompeius či Krassus bez mrknutí oka odpustí a zapomenou cokoliv,

pokud je to pro ně politicky výhodné. Tak by ostatně měli jednat všichni rozumní lidé."

„Projednává senát ještě nějaké jiné důležité otázky?"

„Jednu, která není zase tak důležitá, ale dělá nám starosti. Můj švagr se stále snaží o statut plebejce a my se mu v tom stále snažíme zabránit."

„Ach ano, Publius Klodius," přikývl jsem. „Ten mi ovšem neodpustí do nejdelší smrti, bez ohledu na to, jak politicky výhodné by to pro něj mohlo být." Klodius patřil k patricijskému rodu Klaudiovců a toužil se stát tribunem lidu, což je úřad vyhrazený pouze plebejcům. Mohlo by mu to vyjít, pokud by jej adoptovala některá plebejská rodina, ale to šlo přes odpor senátu jen stěží.

„Když byl loni tribunem Kato, udělal tomu přítrž tak, že zkrátka uplatnil své veto. Tento rok brání adopci zuby nehty Cicero. Klodius je nebezpečný už teď, ale až se stane tribunem, bude ještě desetkrát horší." Tribunát byl v mnoha ohledech nejvýznamnějším úřadem tehdejšího Říma. Tribunové získali zpět většinu pravomocí, které jim odejmul Sulla. Mohli předkládat návrhy zákonů a vetovat všechna rozhodnutí senátu. Když jsem si představil, jak takovou mocí vládne Klodius, přejel mi mráz po zádech.

„Dělat naschvály Klodiovi, k tomu mne nikdy nikdo nemusel pobízet dvakrát," ujistil jsem Celera.

„Prozatím se mu kliď z cesty," upozornil mne. „Nevím, proč ještě vězí v Římě, když má sloužit na Sicílii, ale nepochybuji, že má něco za lubem."

„To on má vždycky," podotkl jsem.

„Pravda. Mimochodem, když už jsme u Klodia – my, stařešinové rodiny, jsme rokovali o tom, co uděláme, bude-li Klodius kandidovat na tribuna, což jistě jednou bude, pokud se toho dožije."

„A k čemu jste došli?“

„Požádáme tě, abys kandidoval proti němu.“

Pochopil jsem, jak je býkovi, když dostane od flaminova pomocníka palicí mezi oči. „Mě? Ale v rodině je přece spousta mnohem vhodnějších členů.“

„Nesmysl, ty se na to hodíš přímo ideálně. Máš bezvadný původ, za otce čerstvého cenzora a jsi způsobilý zastávat jakýkoliv úřad. Ne že by na tom záleželo, tribunem může být zvolen každý občan, pokud není patricij. Ty jsi sice aristokrat, ale prostý lid k tobě po tom kousku s Říjnovým koněm vzhlíží.“ Při té vzpomínce se zazubil. Mně zacukalo v obličeji.

„Mám za to,“ pokračoval Celer, „že Cicero připravuje na tutéž roli tvého přítele Tita Milona. Když si představím vůdce zločineckého gangu jako tribuna, dělá se mi mdlo, ale připouštím, že Milo je menším zlem než Klodius.“

„Milo by byl skvělý,“ souhlasil jsem, „ale já jsem na tribunát nikdy nepomyslel. Samozřejmě mi lichotí, že mne shledáváte hodným tak významného úřadu.“

„Tolik si zase nelichoť,“ usadil mne. „Vybrali jsme tě hlavně proto, že tě Klodius k smrti nenávidí. Tvá protikandidatura snad natolik zaměstná jeho pozornost, že nebude mít čas na nějaké vylomeniny.“

„Ach tak.“ V hlavě mi to bublalo jako v sudu s vinným kvasem. „Pokud budu zvolen já i Milo, mohli bychom společnými silami držet Klodia na uzdě.“

„Vidím, že ti to pálí,“ pochválil mne Celer. „Třeba ještě v politice uděláš kariéru. Tak či onak, ten okamžik možná nastane až za několik let, ale já chci, abys o tom přemýšlel.“

„Buďte ujištěn, že nebudu přemýšlet prakticky o ničem jiném,“ pravil jsem. Věděl jsem, že se z toho budu muset nějak vykroutit. I jako obyčejného nepřítele mne Klodius nenáviděl víc než dost. Kdybych se ještě stal jeho politickým protivní-

kem, neznala by jeho zášť mezí. Teoreticky byl život tribuna posvátný a zavraždit jej by znamenalo dopustit se nanejvýš bezbožného činu. Potíž byla v tom, že Klodius se na bezbožné činy přímo specializoval.

„Co to tam kujete za pikle?“ ozvalo se z kolonády a my se jako jeden muž otočili po hlase. Pochopitelně jsem jej okamžitě poznal.

Klodia stále patřila k nejobdivovanějším a v té době i nejnechvalněji známým římským kráskám. Proslula také svým šarmem a vtipem, učeností a mecenášstvím umělců a poetů. Ale hlavně se jí všichni báli. Byla podezřelá ze spoluviny na řadě vražd a já náhodou věděl, že v některých případech i právem. Byla to nicméně Celerova žena, a tak bylo třeba učinit zadost dvornosti.

„Jsi krásnější než kdy předtím, Klodie,“ prohlásil jsem, „a sama dobře víš, že ani já, ani tvůj manžel nemáme spikleneckého nadání, co by se za nehet vešlo.“

„To je škoda,“ zavrněla a natáhla ke mně ruku. Uchopil jsem ji, sklonil se nad štíhlou bledou dlaní a šikovně políbil vlastní palec místo jejích prstů. Má opatrnost možná nebyla na místě, ale o Klodii se proslýchalo, že pod svými pozlacenými nehty ukrývá jed.

„Jak je to dlouho, co jsme se neviděli, Decie? Přinejmenším od té doby, co můj drahý Kvintus vytáhl proti Katilinovi. Odjel jsi přece tenkrát z Říma, že ano?“ Netřeba dodávat, že svého manžela do Galie nedoprovázela, k mé převeliké úlevě a bezpochyby i k jeho. Nehořeli k sobě kdovíjakou láskou, leč velké rodiny si vždy potrpěly spíše na sňatky z rozumu. Zasnoubili se, když ona byla ještě malá holka a její bratr Klodius jen protivný spratek.

„Řím a tvá přítomnost mi byly upírány příliš dlouho, Klodie,“ zalhal jsem. Pravda to byla jen s tím Římem. S Klodií mne

pojila složitá a v mém případě i zahanbující minulost. Ji nemohlo zahanbit zhola nic.

„Poslední dobou je tady hrozná nuda," prohlásila. „Teď, když jsi zpátky, se snad začne znovu něco dít." To znělo zlověstně.

„Mladý Decius mi bude pomáhat v nadcházející konzulské kampani, má drahá," řekl Celer s oním bolestným výrazem společným všem mužům, jež osud obdaroval podobnou ženou.

„Ach, jaké mrhání talentem. S Deciem nemůžeš prohrát, ani kdyby proti tobě ostatní frakce postavily bohy a hrdiny! Každopádně to znamená, že teď budeme drahého Decia vídat velmi často, což mne těší dvojnásob." Vtom vstoupil otrok a ohlásil hosta, takže se Klodia rozloučila a odplula.

„Ehm," odkašlal si Celer, „rád vidím, že s Klodií vycházíte, i když ti její bratr touží podříznout hrdlo."

„Vaši ženu chovám ve veliké úctě," ubezpečil jsem ho.

„Počínaje zítřkem si budeš své ranní návštěvy odbývat zde, namísto v domě tvého otce," poručil Celer. Vykročili jsme ke dveřím.

„Mám s sebou vodit i své klienty?" otázal jsem se.

„Jen pokud budu mít v úmyslu pronést důležitou řeč. V opačném případě je na odchodu z domu propusť."

„Bude mi potěšením." Pohled na smečku klientů pronásledující patrona na každém kroku se mi odjakživa příčil. I úcta a oddanost se člověku časem zprotiví.

V atriu seděla Klodia s nově příchozí, mou příbuznou přezdívanou Felicie. Ve skutečnosti se jmenovala Caecilia Metella a byla manželkou Marka Krassa mladšího, syna velkého a slavného Krassa. Přivítala mne svým obvyklým sestřenkovským způsobem.

„Co máte s Klodií za lubem?" zeptal jsem se. Nevím, co mne to napadlo.

„Hodláme vyvolat nějaký skandál a zostudit naše manžely," řekla Felicia.

„Nejsi už náhodou vážená matróna?" já na to. „Zajisté už vychováváš smečku malých Krassovců."

„Nebuď nudný," zamračila se. „Množení je pro otroky a dobytek. Tys mimochodem dosáhl pokročilého věku, aniž by ses vůbec oženil."

„K tomu by Decia nepřinutila žádná žena," řekla Klodia a obratně zatočila palečnicí. „Každou chvíli šlápne na kuří oko někomu mocnému, načež se musí uklidit z Říma, aby si zachránil kůži."

„Dámy, budete muset Decia omluvit," prohlásil Celer. „Čeká jej naléhavá práce." Vyprovodil mne ze dveří. „Žádný muž by neměl čelit oběma najednou," zamumlal.

Ke svému překvapení jsem spatřil, že na mne na ulici před domem čeká Hermes. Jako řádný občan jsem jej však ignoroval a rozloučil se se svým slovutným příbuzným se slibem, že se nazítří dostavím již brzy ráno.

Vykročil jsem k Foru a Hermes se zařadil za mne. „Tak to je ten velký Metellus?" zeptal se. „Vypadá dost obyčejně."

„Je jedním z našich největších," poučil jsem ho. „Já naopak sice jedním z nejmenších, jsem ovšem daleko větší než ty, což znamená, že si budeš dávat pozor na jazyk."

„Jak si přejete, pane."

Byl to rušný den, ten můj návrat domů. V budoucnu jsem na něj měl vzpomínat jako na jeden z těch poklidnějších.

2

Dalšího rána jsem vstal až neslušně brzy, abych se pozdravil se svými klienty. Stále jsem jich měl jen hrstku, představovali však nezbytný doplněk společenského a politického života. V těch dobách jsem si jich vydržoval asi dvanáct, většinou příslušníků rodin dlouhodobě spřízněných s naší nebo vojáků, kteří se mnou prošli některou kampaní. Kromě toho, že mne povzbuzovali u soudu či chránili v časech ohrožení, mnoho povinností neměli a já jim naopak musel poskytovat právní a finanční pomoc. Teď, když jsem se stal senátorem, žádostí o laskavost jistě přibude.

S díky a dary jsem je propustil a vydal se do Celerova domu. V jeho atriu jsem narazil na početný dav. Celerova klientela čítala stovky mužů jen v Římě samotném, další tisíce pak ve zbytku Itálie a provinciích. Pochopitelně že ani římští klienti se k němu nemohli nahrnout všichni naráz. Myslím, že jej navštěvovali na směny.

Procházel jsem mezi nimi, klábosil se starými přáteli a seznamoval se s novými. Lidé mluvili převážně o Pompeiově chystaném triumfu, o tom, jak báječná podívaná to bezpochyby bude. Zdálo se být téměř jisté, že zatvrzelý odpor senátu již dlouho nevydrží. V davu jsem znovu připadl na Caesara.

„Dvakrát během dvou dnů, Gaie Julie?“ prohodil jsem. „Pokud vím, žádný Juliovec nikdy nebyl klientem Metellovce.“

Caesar vykouzlil oslnivý úsměv. „Nikoliv, nejsem zde jako klient, nýbrž jako pokorný prosebník bez domova. Přicházím tvého příbuzného požádat o přístřeší, abych měl dnes v noci kde hlavu složit.“

„Copak je na tom pontifikův palác tak špatně?“ podivil jsem se. „Když jsem odjížděl z Říma, zrovna jej opravovali.“

„Kdepak, můj dům je bytelný, ale zítra v noci bude dějištěm obřadu Bona Dey, jemuž nemohu být přítomen."

„Ach ano, na to jsem zapomněl," přiznal jsem. „Já ovšem nejsem ženat." Dotyčný obřad se konal v domě nejvyššího pontifika pod patronátem jeho ženy a účastnily se jej všechny nejurozenější dámy Říma. Mužům byl přísně zapovězen a ženy o něm měly pod trestem smrti zakázáno mluvit.

„Chcete říct, že se jej nesmí zúčastnit ani nejvyšší pontifex?"

„Přesně tak. Pod mou působnost spadají všechny aspekty naší náboženské praxe, jen tento rituál nemohu nijak ovlivnit a má žena o něm se mnou nesmí mluvit."

„To je ovšem –" Zarazil jsem se v půli věty, když se muž, který stál vedle Caesara, ale zády ke mně, náhle otočil. Měl zlovolnou tvář, brunátnou a nyní stále brunátnější. Měl jsem tu podsaditou postavu bez krku poznat i zezadu. Nějakým zázrakem jsem potlačil přirozený impuls sáhnout po zbrani. Ještě že tak – žádnou jsem totiž neměl.

„Vida, Publius," zachraptěl jsem. „Raduji se, že opět vidím tvou tvář." A nelhal jsem. Při pohledu na jizvy, jimiž jsem kdysi zkrášlil jeho zhýralé rysy, mne vždy zahřálo u srdce.

„Sestra říkala, že jsi zpátky." Div že se těmi slovy nezardousil. Ale možná měl jen záškrt. Rudé žilky mu pročísly oční bulvy jako blesk oblohu. Pak mu Caesar položil ruku na rameno.

„Pánové, žádné nepřístojnosti, prosím," řekl s úsměvem. „Jsme v domě Metellově." Při Caesarově dotyku, slovech a úsměvu se Klodius přestal třást a jeho brunátnost ustoupila. Beze slova přikývl. Byla to jedinečná podívaná. Kdyby ta představa nebyla úplně absurdní, byl bych přísahal, že Klodius se Caesara bojí! Netroufal jsem si hádat, co ta scénka měla znamenat, ale odnesl jsem si z ní jeden důležitý poznatek, který mne pak strašil ve snech ještě mnoho let. Uvědomil jsem si, že bych

nikdy nechtěl zažít, aby se na mne Caesar usmál takovým způsobem.

Můj příbuzný Metellus Kretikus, který stál opodál, si povšiml nepříjemné situace a přispěchal, aby odvedl hovor jinam.

„Není divu, že Decia datum obřadu zaskočilo. Ostatní jsou na tom podobně. Kalendář je zase úplně rozklížený. To je vaše práce, Gaie Julie. Kdy zjednáte nápravu?“ Tehdy jsme se řídili lunárním kalendářem, ale protože náš běžný rok neodpovídal osmadvacetidenním fázím měsíce, docházelo ke zkreslování kalendáře a *pontifex maximus* do něj musel každých pár let vsunout měsíc navíc, aby všechno vyšlo, jak má. Caesar celý problém od svého zvolení opomíjel, zřejmě protože to byl ve své podstatě velice líný člověk.

„Ten náš starý kalendář je na rozpadnutí,“ prohlásil Caesar. „Navrhuji jeho zevrubnou reformu, aby už jej nikdy nikdo nemusel seřizovat.“

Toť řešení hodno pravého lenocha, pomyslel jsem si. „A jak to chcete provést?“ otázal jsem se.

„Shromáždím ty nejlepší astronomy a matematiky, jací jsou dnes k mání, a uložím jim vypracovat praktický kalendář, který bude obsahovat vždy stejný počet měsíců. Podle mého názoru je to možné, smíříme-li se s myšlenkou, že ne všechny měsíce budou sestávat ze stejného počtu dní a že nebudou mít nic společného s měsíčními fázemi.“

„To je na můj vkus příliš radikální,“ nechal se slyšet Kretikus. Tenkrát jsem to bral jen jako další Caesarovu nabubřelou řeč, ale on svůj slib pár let nato skutečně splnil a od té doby jsme neupravovali kalendář ještě ani jednou. Jak vidno, i lidé jako Gaius Julius udělají jednou za čas něco užitečného.

To už Klodia jeho přátelé odvedli stranou a mne napadlo, že někdo, snad Klodie, zřejmě rozšířila zprávu, že my dva máme být drženi co nejdál od sebe. Proti takovému stavu věcí bych

rozhodně nic nenamítal. Během čekání na Celera jsem si povšiml něčeho, co jsem začal tušit již předchozího dne na Foru – stal jsem se velmi oblíbeným mezi publikány. Ti se většinou rekrutovali z řad zámožných *equites*, stavitelů nebo výběrčích daní. Všichni přímo dychtili navázat se mnou přátelské vztahy a starostlivě se vyptávali na otcovo zdraví. Jelikož cenzoři měli pod palcem přidělování veřejných zakázek, byl jsem zjevně mužem, jehož bylo záhodno si předcházet. Naznačili mi, že kdybych je otci mezi řečí doporučil, mohl bych se těšit na nejeden štědrý dar o saturnáliích. Vypadalo to, že dnům bídy a nouze je konečně odzvoněno.

Měl bych podotknout, že takové jednání se nepovažovalo za úplatkářství, ačkoliv náš První občan by zřejmě nesouhlasil. Je toho názoru, že v těch dobách jsme byli beznadějně zkorumpovaní a že jeho „reformy" vše napravily a korupce již není více. Jako vždy si lichotí. Zařídil to akorát tak, že z každého podstrčeného úplatku teď skončí tučný díl v jeho kapse.

V jednu chvíli, zrovna když mi podlézal jeden majitel kamenolomu, jsem se ocitl poblíž skupinky mužů stojících kolem Klodia. Mám uši jako rys a odjakživa hrozně rád poslouchám cizí hovory, obzvláště ty, které se mohou týkat vraždy mé maličkosti. Klodiovci se však nebavili o mně.

„Ale co ty ženské během toho obřadu vlastně dělají?" Klodiův hlas přetékal lascivními narážkami. Kajícně přiznávám, že přesně totéž vrtalo hlavou i mně.

„To by nejspíš rád věděl každý urozený manžel v Římě," prohlásil muž, jenž byl při představě, co všechno bude jeho žena příští noci asi vyvádět, očividně celý nesvůj.

„Já myslím," ozval se jakýsi mladík, kterého jsem neznal, „že to nebude kdovíco. Jsou to koneckonců jen ženy, no ne?" Ostatní poodstoupili a obrátili oči v sloup nad takovou nezralostí.

„Vsadím se, že by stálo za to trochu si na to posvítit, co říkáte?“ ušklíbl se Klodius. Dostal jsem chuť protlačit se k němu a praštit ho po hlavě vázou nebo něčím takovým. Ten hlas jsem zkrátka nemohl vystát. A nešlo jen o téma hovoru. I kdyby Klodius prohodil něco o počasí, vyznělo by to podobně.

„Myslíš, že by to stálo za lidský život,“ promluvil jakýsi starší a podle všeho i moudřejší muž. Vtom konverzace utichla, jelikož vešel Celer a začal se zdravit s hosty. Když se dostal ke mně, položil mi ruku na rameno v gestu, jímž se obvykle dává najevo, že jde o soukromý rozhovor. Ostatní se diskrétně odvrátili.

„Decie, chci, abys dnes navštívil Mamerka Kapitona a podíval se mu na zoubek. Je to sice politická nula, ale to platí o devíti z deseti konzulů. Důležitější je, že je vstřícný – jinými slovy poddajný – a jakožto Aemiliovec je tak urozený, že víc už to snad ani nejde, snad mimo bohů samotných. Byl by pro mne ideálním kolegou, dokonce se již vyjádřil, že bude kandidovat. Zjisti, zda by přistoupil na *coitio*, samozřejmě pod podmínkou, že nadřízeným budu já.“

„Navštívím jej okamžitě.“ Takové politikaření se mi zamlouvalo. Podobnými cestičkami se ubírala velká část našeho veřejného života. Osobní vztahy obvykle hrály stejně důležitou roli jako spřízněnost s tou či onou stranou. V senátních debatách padala často velká a hlučná slova, ale skutečná rozhodnutí se formovala a uzavírala na banketech, v lázních, nebo i u stánků v cirku.

Pospíšil jsem ke Kapitonovi, doufaje, že jej zastihnu doma. Aemiliovci patřili k nejvýznačnějším rodinám Říma, zacházeli však na úbytě a zbývalo jich už jen pár. Příslušníci současné generace ničím nevynikali, krom svého jména. Kapito se ke svému postu doslova propracoval – dosáhl senátorské příčky úřednického žebříčku, aniž by se jakkoli vojensky či politicky

vyznamenal. V kurii zasedaly zhruba dvě stovky jemu podobných – šedivých funkcionářů, kteří ke svému úřadu přišli na základě rodinné příslušnosti, převzali jej, jakmile na to měli věk a způsobilost, a svým volebním obdobím proplouvali za vynaložení co možná nejmenšího úsilí. Činili se pouze tehdy, šlo-li o jejich vlastní kapsu.

Zkrátka a dobře, Kapito by byl ideálním kolegou energického muže jako Celer, který hodlal spravovat svůj úřad, aniž by mu do toho někdo příliš mluvil. Jako vlivnější kolega měl po opuštění úřadu nárok na některou z výnosnějších prokonzulárních provincií. V té době zbýval už jen jediný významnější důvod, proč muži usilovali o konzulát, a sice odměna v podobě tučné prokonzulární provincie. Ty se oficiálně losovaly, všichni ale věděli, že volba je zmanipulovaná. Kdo si získal v senátu dostatečnou podporu, slízl smetanu, a kdo měl naopak v kurii mnoho nepřátel, skončil v nějaké díře, bohaté leda tak na protivné domorodce.

Občas se stávalo, že mimořádným konzulům přiklepl senát mimořádné pravomoci. Kupříkladu Pompeiovi bylo kdysi svěřeno velení nad celým středozemím, včetně pobřežních oblastí, aby nás zbavil pirátů. Když byl naopak konzulem Caesar, předsedal senátu, který nejenže k němu byl nepřátelský, ale měl i smysl pro humor. Namísto provincie jej senátoři pověřili údržbou italských silnic a dobytčích stezek. Později jim to pochopitelně vrátil i s úroky.

Ano, konzulát byl úřadem, o nějž stálo za to usilovat, ačkoliv měl i svá úskalí. Nepochyboval jsem, že i já se jednoho dne stanu konzulem – ne proto, že bych byl nějak zvlášť ambiciózní, ale protože takový byl zkrátka osud lidí jménem Caecilius Metellus. Nikdo mne však nemohl nařknout, že bych kdy líně proplul úřadem získaným na základě rodinného původu. Žádný z těch tuctových politických nádeníků nikdy nepřestál tolik po-

kusů o atentát jako já. Poctivost veřejného činitele je přímo úměrná vražedným tendencím jeho nepřátel.

Když jsem dorazil ke Kapitonově domu, jeho ranní návštěvníci zrovna odcházeli a on sám měl namířeno na výroční obětování, které Aemiliovci konali na památku jakéhosi vítězství či co. Znal jsem ho jen zběžně, ale on mne pozdravil velmi srdečně a prohlásil, že mne rád znovu vidí. Zmínil jsem se o politickém jednání a on mne ještě toho dne pozval na večeři.

Vše se vyvíjelo podle plánu a já měl zbytek dne pro sebe. Vydal jsem se na Forum, kam to byl jen kousek, a tam jen tak bloumal a užíval si slunce a pozornosti dlouhé řádky publikánů. Většinou šlo o stavitele, ale jeden zajímavý chlapík měl na prodej cosi neotřelého – nový typ štítů pro legie.

„Je mnohem lepší než starý *scutum*," vysvětloval zapáleně. „Stejně silný a bezpečný, ale nahoře a dole rovný."

„Vojáci nemají novoty moc v lásce," poznamenal jsem. „V čem spočívá jeho výhoda?"

„Pár jsme jich rozdali do *ludi* v Kampánii a tamější gladiátoři si je pochvalují. Tenhle hranatý tvar je prý daleko lepší než starý ovál, je lehčí a voják přes něj lépe vidí."

„Jenže gladiátoři si nemusejí dělat těžkou hlavu z oštěpů a šípů," řekl jsem pochybovačně. „Skutečná bitva, to není jen boj muže proti muži."

„Ale kdepak, pane," protestoval. „Každý bojovník bude držet štít vždy kousek pod úrovní očí. A můj nový typ chrání větší část těla."

„Ale dostane-li voják štít s rovnou spodní hranou," podotkl jsem, „bude jej na stráži pokládat na zem a opírat se o něj a usínat. To ví každý důstojník."

Muž si rozmrzele povzdechl. „Ale od toho mají centurioni karabáče, aby své vojáky udržovali v pozoru. A kterápak legie potřebuje víc než jednu exemplární popravu za spaní na stráži,

když je nepřítel za humny? Stačí jedna ročně a chlapi ani nezívnou. Pane, pokud za mne u svého otce ztratíte slůvko, dám státu velmi rozumnou cenu. Mé dílny jsou s to dodat vybavení pro celou jednu legii ročně, včetně levnějších verzí pro *auxilia*."

„Promluvím s ním," slíbil jsem, „ale nedělejte si velké naděje. Otec je dodnes přesvědčen, že mariovské reformy byly skandální. Kolik za kus?"

„Pětapadesát denárů za legionářský model, třicet za model pro *auxilia*."

„To je dost."

„Pane, já nenabízím žádné podřadné zboží. Tady mluvíme o prvotřídní překližce ze sušeného lipového dřeva a egyptského klihu, zezadu potažené nejjemnější plstí a zepředu surovou kůží. Celý štít pak kryje sušená teletina, vybělená téměř doběla, takže stačí jen přidat barvu podle přání. Kování je té nejvyšší kvality, pane – hrot, nýty, úchyty a rám celý z bronzu. A teď povězte, zda to nestojí za pětapadesát denárů."

„Nechci se s vámi přít o detailech," usadil jsem ho. „Jak se liší verze pro *auxilia*?"

„Je stejná, jen svrchní vrstva je z obyčejné hnědé hověziny a lem je místo bronzu pošitý surovou kůží. Jen mezi námi, obě verze jsou co do funkčnosti totožné, ale oba víme, že legionáři by se vzbouřili, kdyby *auxilia* dostala stejně fešné vybavení jako oni."

„To je pravda," přisvědčil jsem.

„Něco vám povím – srazím cenu o dvacet denárů, když mi dají staré štíty. Prodám je pak Egypťanům. Vyhrazuji si však právo odmítnout ty, které budou příliš posekané."

Slíbil jsem mu, že učiním, co budu moci, a on naznačil, že se neomezí na slova díků. Nakonec to dopadlo tak, že legionáři nový typ vyzkoušeli a líbil se jim, ale nové štíty nezakoupili.

Raději usekli vršek a spodek těm starým. Marná sláva, armádní nákupčí mají za ušima.

Když jsme se rozloučili, zašel jsem ke stánku a koupil si lehký oběd – klobásu se smaženou cibulí, sekanými olivami a silnou, pronikavou omáčkou *garum*, to vše zabalené v nekynuté chlebové placce. Zrovna jsem tu dobrotu zapíjel douškem ředěného vína, když jsem přes okraj poháru zahlédl cosi velmi zajímavého.

Z jedné čarodějnické budky o pár stánků dál vyšel jakýsi mladík. Měl už věk na to, aby se holil a oblékal tógu, i když jen tak tak. Připadlo mi, že už jsem jej někde viděl, ale nedokázal jsem si jej nikam zařadit. Provinile se rozhlédl ze strany na stranu. Měl na sobě rudé sandály a okolo kotníku slonovinový půlměsíc, jaký mohou nosit pouze patricijové. To, společně s matně povědomou tváří, mne konečně osvítilo – patřil ke skupince, která toho rána postávala okolo Klodia. Byl to vlastně ten, který promluvil a odhalil se jako někdo, kdo je natolik mlád, že si myslí, že sešlost urozených žen se nemůže zvrhnout v nic nepřístojného. Takovou příležitost jsem si nemohl nechat ujít. Přistoupil jsem k němu, ale zezadu, aby mne neviděl.

„Zdravím vás!" zahlaholil jsem bodře. Mladík leknutím málem vyletěl z tógy. Otočil se jako na obrtlíku, bledý jako křída, a vrhl panický pohled k čarodějnické budce – zjevně jej vyděsilo pomyšlení, že jsem jej mohl vidět vycházet ven. Poplácal jsem ho po rameni, abych ukázal, že nechovám nejmenší podezření. „Ráno jsem vás viděl v Celerově domě, ale nebyli jsme představeni."

Malinko se uvolnil. „Jmenuji se Appius Klaudius Nero," řekl. „Vy jste senátor Metellus, že ano?"

Potřásl jsem mu rukou. „S novopečeným občanem se seznámím vždy rád. Mužskou tógu jste zřejmě oblékl, když jsem byl

ještě v Galii. Nejste náhodou syn Appia Klaudia, který byl Lukullovým legátem v Asii?"

„Nikoliv, jeho bratranec. Jeho otec a můj dědeček byli bratři." Což znamenalo, že to štěně bylo druhým bratrancem Klodia a Klodie. Klodius si změnil jméno z Klaudia, když se rozhodl pro plebejství, a jeho sestra jej napodobila.

„Je dobře, že naše starobylé patricijské rodiny stále plodí zdravé mladé muže," prohlásil jsem a věnoval mu zářivý úsměv. Ve skutečnosti jsem byl toho názoru, že další Klaudiovec v Římě je jako další krysa v domě, ale v jeho případě jsem byl ochoten řídit se presumpcí neviny. Zhruba každých sto let vzešel z tohoto rodu slušný člověk. Appius starší byl řádný občan. Ovšem skutečnost, že se Nero paktuje s Klodiem, rozhodně nemluvila v jeho prospěch.

„Děkuji," zahuhlal. „Já...nechci být nezdvořilý, pane, ale mám naléhavou schůzku," vykoktal nervózně. „Musím jít."

„Ale beze všeho, nedejte se zdržovat. Ale musíte mne brzy navštívit. Rád bych vás poznal lépe." Vzal jsem mu ruku do obou svých a ucítil jsem, že se chvěje. A pak jsem si povšiml čehosi nanejvýš podivného – na ukazováčku měl navlečený velký baňatý prsten s jedem.

Mladík vykročil pryč a já zamyšleně pozoroval jeho strachem ztuhlá záda. Co má ta ozdoba u všech všudy znamenat? Tady bych měl asi vysvětlit, že v těch dobách nebyly prsteny s jedem nikterak neobvyklé. Barbaři si často myslí, že jsme s jejich pomocí trávili své nepřátele. Představují si, že prsteny měly víčko na pérko, aby vrah mohl nepozorovaně vstříknout jed do cizího poháru. Ve skutečnosti to však byly nástroje bleskové sebevraždy. Klenutá dutina byla vlastně dovedně vytepaná jednolitá tobolka s jedem. Chtěl-li se nositel dostat k náplni, musel tobolku rozkousnout. V časech občanských nepokojů, kdy volba nesprávné frakce mohla znamenat smrt, byly k vidění doslova

všude. V časech míru naopak jen vzácně. Tenkrát byly časy poměrně klidné.

I já občas takový prsten nosil. Když víte, že vám může každou chvíli vpadnout do domu rozvášněný dav, nebo když vás ulicemi pronásledují nepřátelé, je pro vás možnost rychlého vysvobození jistou útěchou. Stačí prokousnout tenký zlatý plíšek, vysát obsah a nemusíte se bát, že budete mučeni nebo svrženi z Tarpejské skály či převlečeni na háku k Tibeře.

Ten chlapec byl však příliš mlád, než aby si stačil udělat skutečné nepřátele. Možná, pomyslel jsem si, si chce jen okořenit život špetkou vzrušení. Čerstvě dospělí muži takové věci dělávají – nosí prsteny s jedem nebo dýky ukryté pod tunikou nebo píší úděsné básně. Na druhé straně ovšem nic, co byť i vzdáleně souviselo s Publiem Klodiem, nemohlo být natolik malicherné, aby to nevzbudilo mé podezření.

Čarodějnická budka se od ostatních ničím nelišila – chatrná kostra z dlouhých žerdí, stěny a střecha z laciné, těžké tkaniny. Narozdíl od stánků pouličních prodavačů nestál vepředu stolek s nabízeným zbožím. Zato však přední stranu a boky zdobily rozmanité magické symboly – půlměsíce, hadi, sovy a podobně. Odsunul jsem zástěnu stranou, sehnul se a prošel nízkými dveřmi. Uvnitř nebylo k hnutí pro košíky s rozličnými bylinami, lahvičky s vonným olejem a bezejmenné artefakty, v nichž se vyznali pouze lidé zasvěcení do tajuplného umění magického. V jednom košíku se svíjelo klubko černých hadů.

„Jaké je ctěné přání?“ To promluvila venkovanka až směšně obyčejného vzezření. Klidně by mohla prodávat tuříny na trhu.

„Jsem senátor Decius Caecilius Metellus mladší,“ řekl jsem nadutě. „Rád bych věděl, co zde dělal onen urozený mladík, jenž zrovna odešel.“

Změřila si mne podezřívavým pohledem. „A proč bych s vámi měla mluvit o svých klientech?“

„Víš, že tobě podobným je vstup do města zapovězen?“ nadhodil jsem.

„Pruh zdobí vaši tuniku, nikoliv tógu,“ podotkla. Tím chtěla říci, že nenosím tógu s purpurovým pruhem zvanou *toga praetexta*, a nemám tudíž soudní pravomoc.

„To ne, ale cenzor Metellus je můj otec.“

„Skutečně? Já se o politiku příliš nezajímám. V tom případě je to on, kdo by si se mnou měl promluvit. Zaskočte pro něj, sedneme si a popovídáme.“

„Nepokoušej mou trpělivost, ženská. Takhle se projevuje úcta senátorovi?“

Soucitně na mne pohlédla. „Ale pane, sám dobře víte, že senátor je jen občan s purpurovým pruhem na tunice. Kdybyste věděl, kolik senátorů za mnou chodí s žádostí o jed pro svou manželku nebo o potrat pro otrokyni a já jsem přitom jen chudá, poctivá věštkyně a bylinkářka. I ženy chodí, poněvadž urozený manžel je celý rok z domu a ony čekají robě, které bude dozajista podobné na jejich galského čeledína. Zhrozil byste se, kdybyste tušil, co všechno vaši kolegové vyvádějí.“ Bohužel bych se nezhrozil ani trochu.

„A ty s tím pochopitelně nemáš nic společného,“ ušklíbl jsem se.

„Jakpak bych mohla!“ Nakreslila do vzduchu několik symbolů proti uhrančivému pohledu a jiným nadpřirozeným pohromám. „Vykládám znamení a dávám rady. Přijďte za mnou s kocovinou nebo nachlazením a já vám namíchám lektvar, jenž zmírní vaše utrpení. Nežádejte však po mně nic nezákonného.“

Inu, nemohl jsem čekat, že se přizná k prodeji jedů k účelům jiným než sebevraždě, ježto trestem za takové konání byla dlouhá a bolestivá smrt.

„Věštění nezákonné je,“ podotkl jsem.

„Jsou přestupky, za něž člověka vyženou z města, a jsou přestupky, za které ho přitlučou na kříž. Nezákonná je pro mě jen ta druhá sorta."

„Tak abys věděla, zůstanu tady, dokud mi nepovíš, co chtěl ten chlapec. Jsem zvědav, jak to vysvětlíš svým zákazníkům."

Teatrálně rozhodila rukama. „Ach pane! Copak jste nebyl nikdy mladý? Neměl jste chuť běžet za věštkyní pokaždé, když se vám při pohledu na trudovitou sousedovic dcerku rozbušilo srdce? Roztoužených chlapců běhá po světě ještě víc než zahanbených senátorů."

„No dobrá," zabručel jsem. „Pro tentokrát ti to projde, ale nevylučuji, že se ještě vrátím. Jak se jmenuješ?"

„Purpurea, pane. Najdete mne zde téměř každý den."

Soptil jsem vzteky. Občas závidím asijským šlechticům, jejichž podřízení se před nimi musejí plazit v prachu a líbat jim prsty u nohou. Purpurea! Jakmile si má žena vymyslet falešné jméno, přijde vždy s něčím podobně bizarním. A tou hranou nevinností mne neoklamala ani na okamžik. Za svůj život jsem měl tu čest s tisícovkami podvodníků a vedle těch nejlepších by i novorozeně vypadalo jako učiněné monstrum. Jedno bylo jisté – ten hoch dostal strach, že jsem ho mohl vidět vycházet z čarodějnické budky.

Pokud byste se v poledne sháněli po některém význačném Římanovi, u něj doma byste nepochodili. Nejlepší by bylo, kdybyste zašli na Forum a potloukali se kolem tak dlouho, dokud byste na něj nenarazili. Právě tak jsem našel Milona. Stál poblíž chrámu Kastora a Polluxe uprostřed skupinky drsně vyhlížejících mužů v tmavých tunikách. Jen on jediný se obtěžoval s tógou. Když mě uviděl, vycenil na mě své běloskvoucí zuby.

Byli jsme přátelé již dlouhá léta, což mnozí mí kolegové považovali za hanebné. Milo byl nejmocnější hlavou římského

podsvětí; konkuroval mu jen Klodius. Byl to velký a rozložitý muž, stále mladý a výjimečně pohledný. V mládí se živil jako veslař a měl sílu jako profesionální gladiátor či zápasník. Vyměnili jsme si obvyklé pozdravy a zdvořilůstky a on mne pozval k sobě domů, kde jsme si mohli promluvit mezi čtyřma očima.

Ona menší pevnost, již Milo nazýval svým domem, zabírala celý blok jednoho z lepších římských slumů. Posádka sestávala z pouličních rváčů, z nichž mnozí byli vysloužilými legionáři či gladiátory. Zasedli jsme ke stolu v Milonově obří společenské místnosti, a jeden z jeho mužů nám donesl ředěné víno. Milo si nikdy nepotrpěl na plané řeči, a tak jsem přešel rovnou k věci.

„Milone, proč je Klodius stále v Římě?"

„Jeho přítomnost zde mi neunikla," zabručel Milo. „A stejně tak mi neuniklo, s jak nevšedním zanícením lpí Caesar na rodném městě, ačkoliv povinnost jej volá do dalekých krajů."

„Gaius Julius je druhořadý hráč," poznamenal jsem.

„Zatím ano, ale dej si na něj pozor. A Klodius je Caesarův muž."

Připomněl jsem si podivný výjev z onoho rána. „Myslíš, že to spolu souvisí?"

„Vím jen, že Klodius v poslední době neudělá téměř nic bez Caesarova svolení."

Má ruka s pohárem se zastavila v půli cesty ke rtům. „To je mi novinka. Došlo k nějakému posunu sil, zatímco jsem byl pryč?"

„Hrací plocha se příliš nezměnila, jen na ní ubylo figurek. Kdysi vládlo ulicím Říma mnoho gangů. Teď jsou jen dva – můj a Klodiův. Dřív se o město a jeho říši přetahoval celý zástup vojáků a právníků. Většina to vzdala nebo byla odstraněna. Lukullus, Hortalus a další z velké hry o moc odstoupili."

„Hortalus je cenzorem s mým otcem," připomněl jsem.

„Úřad s velkou prestiží ale bez impéria. Ne, Decie Caecilie,

ve hře jsou už jen Pompeius, Krassus, Cicero a brzy se k nim přidá Caesar. Uvidíme, s jakou se vrátí z Hispánie."

„Věřím tvým instinktům," prohlásil jsem. „Ty tedy říkáš, že z Klodia se stal Caesarův člověk. Celer mi prozradil, že ty ses naopak spojil s Ciceronem."

„Cicero není můj přítel, ale potřebuje mě. Muži, kteří chtějí vládnout říši, musejí často opouštět město. Potřebují spojence, který by na Řím v jejich nepřítomnosti dohlížel, a pro ten účel zatím neexistuje žádný oficiální úřad."

To jsem na Milonovi vždy obdivoval. V nepřehledné houštině mocenských vztahů se vyznal stejně dobře jako zemědělec v houštině svého vinohradu. Věděl, které úponky jsou slibné a které je třeba seříznout. Ani v nejmenším se necítil být svazován ústavními precedenty a tradicemi, jež formují politické myšlení pravověrnějších Římanů.

„Jak si dnes Cicero stojí u senátu a veřejnosti?" chtěl jsem vědět.

„V této chvíli je jeho pozice nejistá. Má své přívržence, ale jeho nepřátelé jej obviňují, že si počínal svévolně, když dal popravit Katilinovy spiklence bez řádného soudu. A mnohým leží v žaludku jeho nevalný původ. Nedokáží se smířit s představou, že nový člověk může vystoupat tak vysoko. Někteří mu závidí to nové sídlo na Palatinu. Prohlašují, že je postavil za zpronevěřené peníze."

„A jak to vidíš ty?"

„Na aféru s katilinovci se brzy zapomene. Nic nestárne rychleji než včerejší skandál. Mocní mužové Říma nebyli Katilinovi nikdy nakloněni. Teď, když se vrátil Pompeius, se všechny oči upírají k němu a i Cicero mu nedávno vyjádřil podporu."

„Cicero?" povytáhl jsem obočí. „Ten přece vždy proti Pompeiovi brojil."

„Nechce se stavět do cesty nevyhnutelnému. Ví, že budeme muset nějak uchlácholit Pompeiovy veterány. Považ, že až si Pompeius přijde do města pro svůj triumf, bude to poprvé za dlouhá léta, co se v Římě ocitne společně s Krassem a Caesarem."

„Tušíš snad nějakou souvislost?" Věděl jsem, že Milo nikdy nic neříká jen tak.

„V ulicích koluje jistá zvěst. Je to opravdu jen zvěst, ale jsou tací, co říkají, že Caesar nemůže odjet kvůli svým dluhům. Někteří z jeho věřitelů zastávají velmi vysoké posty."

„Ale kdyby odjel do Hispánie, snadno by si potřebné prostředky nakradl," namítl jsem. „Dluhy by mohl splatit pak."

„Nebo by taky mohl přijít o život. Všichni vědí, jak je lehkomyslný. Pamatuješ na ty piráty?"

To byla slavná historka. Když byl Caesar ještě kvestorem, zajali jej piráti a drželi jej jako rukojmí. Choval se zpupně a žádal, aby výkupné odpovídalo jeho postavení. Svým únoscům od plic vyčinil a slíbil, že se vrátí v čele flotily, dá je všechny ukřižovat a pak jim bude předčítat své projevy. Piráti se jeho výhružkami královsky bavili a zacházeli s ním jako se svým maskotem. Za nějaký čas dorazilo výkupné a Caesar byl vysazen v nejbližším římském přístavu. Okamžitě shromáždil flotilu, vrátil se a všechny piráty dal ukřižovat, přesně jak slíbil. Jeho příběh byl z těch, jež Římané milují nadevše, a na čas z něj učinil hvězdičku politického nebe.

„Takže jeho věřitelé chtějí mít jistotu? Ale v co vlastně doufají? Caesar utrácí tak nestydatě, že už nevlastní ani šaty, které má na sobě. *Pontifex maximus* je jistě ctihodný úřad, ale ještě nikdo na něm nezbohatl, pokud se nemýlím."

„Povídá se ještě něco," prohodil Milo. „Půjčka. Ohromná půjčka jako záruka za jeho dluhy, zatímco bude pryč. Celá z kapsy jediného muže."

Už mi začínalo svítat. „Krassus," přikývl jsem.

„Kdo jiný má tolik peněz?"

„Krassus si nepotrpí na dobročinnost. Za takovou půjčku bude něco chtít. Co asi může Caesar nabídnout muži jako Markus Licinius Krassus?"

„Dal bych nevímco, abych tomu přišel na kloub," řekl Milo.

3

Dům Mamerka Aemilia Kapitona stál v líbezné čtvrti na Aventinu, odkud byl nádherný výhled na Cirkus maximus. Stoupal jsem po úbočí kopce a vdechoval vůni kadidla, jež se linula z nedalekého Cereřina chrámu. Na opačné straně údolí se vyjímalo Lukullovo velkolepé nové sídlo. Když jsem šplhal na Aventin posledně, ještě se stavělo. Lukullus je dal vybudovat za kořist z Pontu a Asie a mělo to být zdaleka nejgrandióznější obydlí v Římě. Lukullus nebyl tak bohatý jako Krassus, jenže zatímco Krassus užíval svého jmění k hromadění ještě většího majetku a moci, Lukullus si toho svého jen užíval.

Když jsem vstoupil, hosté se již usazovali v trikliniu. Zaujal jsem místo na jednom z lehátek. Hermes mi odebral sandály a postavil se za mne, hotov mi kdykoliv posloužit. Nařídil jsem mu, ať je zticha a dává pozor. Kupodivu mne poslechl.

Kapito dle zvyku pozval smíšenou společnost. Opatřil si však větší podíl výjimečně vážených hostů, než bylo obvyklé, což svědčilo o jeho politických ambicích pro příští rok. Na nejčestnějším místě seděl Markus Pupius Piso Frugi Kalpurnianus, jeden z tehdejších konzulů. Stejně jako jeho kolega Messala Niger byl jen druhořadou figurkou bez velkého vlivu a ve svém

úřadě aktivitou nijak nehýřil. Jako spousta jemu podobných trval na používání svého jména v celé jeho epické šíři, namísto pouhé zkrácené verze. Muži, jež si jsou svou velikostí jisti, používají naopak jen jediné jméno, jako by na ně měli výhradní právo. Máme tudíž Alexandra, Maria, Sullu, Pompeia, Krassa a samozřejmě Caesara. Před muži s jediným jménem je záhodno mít se na pozoru.

Na druhém konci čelního lehátka trůnil pontifex Kvintus Lutatius Katulus. Katulus byl považován za jednoho z největších Římanů své doby, ale jeho hvězda, stejně jako ta Hortalova nebo Lukullova, s nástupem ambiciózních generálů pomalu pohasínala. Mezi Katulem a Pisem seděl náš hostitel Kapito.

U stolu naproti mě ležel Lucius Afranius, muž poměrně vážený, ovšem bezvýznamný, jako Kapito sám. Pár let tomu, co zastával úřad prétora. Jména ostatních dvou u jeho stolu si již nevybavuji, takže zřejmě mnoho neznamenala. Ovšem mí sousedé tvořili vskutku neobvyklý pár. Po mé pravici, u kraje čelního lehátka, byl básník Katullus – neplést si s velkým Katulem, jenž psal své jméno s jediným *l*. Poeta se potloukal po Římě již několik let, loudil jídlo zdarma a tepal verše. Literárně vnímaví přátelé mne ujišťovali, že jeho básně jsou docela dobré. Mnohé z těch, jež složil v té době, byly určeny jisté Lesbii, tajemné ženě s kamenným srdcem. Převažoval názor, že Lesbia je ve skutečnosti Klodia, žena známá svou krutostí a láskou k poezii. Katullus přebýval v domě Celerově, já ovšem silně pochyboval, že je Klodiiným milencem, ježto byl stále naživu.

Můj soused nalevo, u nohou lehátka, byl pro mne největším překvapením – mladý Appius Klaudius Nero.

„Dvakrát v jeden den, mladý Nerone," zazubil jsem se. „Kdybych věřil v ty orientální hlouposti o astrologii, řekl bych, že naše hvězdy jsou propojeny."

„Hvězdy s tím nemají co dělat, Decie," ozval se Kapito. „Původně jsem pozval Klodia, ten však, jakmile zjistil, že se rovněž dostavíte, poslal místo sebe mladého Appia Klaudia." Všem to přišlo kromobyčejně vtipné a Nero zrudl jako Sulla. Utahovat si z mladých, nepříliš bystrých či postižených lidí se obecně považovalo za velice legrační, mně však přišlo Nerona trochu líto.

„Nic ve zlém, Nerone," chlácholil jsem ho. „Za své příbuzné přece nikdo nemůže. Já mám hned několik takových, které bych raději vůbec neznal."

„Kupříkladu Nepota?" píchl Afranius. Můj bratránek Metellus Nepos patřil k Pompeiovým horlivým přívržencům, narozdíl od většiny naší rodiny. Předešlý rok zastával úřad tribuna a svými kontroverzními kroky způsobil nejedno pozdvižení. S Caesarovou podporou se například pokusil zařídit, aby senát povolal Pompeia zpět z Asie a požádal jej o pomoc proti Katilinovi. A jednou dokonce navrhl, aby byl Pompeius v nepřítomnosti jmenován konzulem. Ulicemi se přehnalo pár bouří, načež senát dočasně zbavil oba dva funkce. Nepos uprchl k Pompeiovi s rozvášněnou aristokracií v patách a Caesar, jakožto mimořádně obratný politik, spor se senátem urovnal a zůstal prétorem.

Uvědomil jsem si, že tady nejsou žádní Caesarovi přátelé, ačkoliv Caesar měl přátele všude. Katulus jej nenáviděl, protože se ho Caesar pokusil oloupit o zásluhu na obnově chrámu Jupitera Kapitolského a přiřknout ji Pompeiovi. Básník Katullus jej zase podezříval, že má pletky s Klodií. To byla ovšem čest, jíž se nemohlo pochlubit jen velice málo známých žen. Afranius náležel k aristokratické frakci, a byl tudíž Caesarovým politickým oponentem. Totéž platilo o Pisovi. Bylo to zvláštní, přičetl jsem to však pouhé náhodě.

Když dorazil první chod, stočil se rozhovor k hlavní události oněch dní – Pompeiově triumfu. Na další den byla plánována schůze senátu, kde se měla ona věc znovu projednávat.

„To bude vaše první schůze ve funkci senátora, že ano, Decie?“ otázal se Kapito.

„To ano,“ přisvědčil jsem.

„A čeho se bude týkat vaše nástupní řeč?“ chtěl vědět velký Katulus. Bylo zvykem, že novopečení senátoři na svém prvním zasedání kurie přednesou projev. Tu a tam někteří udělali dojem, většina si však vysloužila posměch.

„Dostal jsem přísný zákaz řečnění, dokud si v úřadu neudělám jméno, přičemž mi bylo jemně naznačeno, že to může trvat i několik let.“

„To není špatná zásada,“ podotkl Kapito. „Já svou nástupní řeč pronesl v době, kdy byli konzuly Dekula a Dollabella. Vychválil jsem v ní Sullovu reformu soudů, které Sulla odebral *equites* a vrátil senátorům. Tenkrát jsem měl za to, že jde o poměrně bezpečné téma. Sulla byl koneckonců diktátorem. Jakmile jsem však vyšel z kurie, začal mě pronásledovat rozvášněný dav *equites*. Ukryl jsem se ve svém domě a zavřel dveře na závoru, ale ti šílenci mi ho podpálili. Utekl jsem zadním vchodem, přeskočil zeď a prchl do Kapuy, dokud se všechno neuklidnilo.“ To, pomyslel jsem si, se zaručeně přihodilo ještě předtím, než si vypěstoval současný obvod pasu.

„Ach ano, to byly časy,“ povzdychl si Katulus teskně. Následovaly obvyklé klepy o proskripcích a o tom, kdo zabil koho a jaký z toho měl prospěch. Víno teklo proudem a jazyky se uvolnily.

„Co bude s Antoniem Hibridou, konzule?“ otázal se Afranius. Hibrida byl prokonzulem v Makedonii, kde utrpěl několik drtivých porážek.

„Až se vrátí do Říma, hodlám jej pohnat před soud,“ odpověděl Kalpurnianus.

„Zvláštní, že Pompeius neuložil svým ochočeným tribunům, aby pro něj získali Hibridovo velení,“ prohodil Katulus.

„To on nemá ve zvyku," vložil jsem se do hovoru. „Pompeius čeká, dokud není téměř dobojováno, a teprve pak vznese nárok na velení. Udělal to v Hispánii i v Asii a v Africe. Nebude zachraňovat situaci na bojišti, které Římanům přineslo opakovanou porážku."

„*Já* myslím, že Pompeius je velký muž!" ozval se Katullus básník.

„Vy poetové se často necháváte okouzlit dobrodruhy, kteří si hrají na bohy," ušklíbl se Afranius. „Zapomínáte, že všichni jsou to jen muži a že někteří mužové jsou ještě větší než Pompeius."

„Mucia o jeho velikosti také pochybuje," poznamenal Kapito. Teď zrudl pro změnu Katullus. Byla to nepřímá narážka na jeho vášnivý vztah ke Klodii. Vědělo se, že Pompeius se s Mucií rozvedl, protože spala s Caesarem. To ovšem Pompeiovi a Caesarovi nezabránilo, aby se stali spojenci. Politika je holt politika a manželství, inu, manželství je také politika.

„Vy mu akorát závidíte jeho slávu," řekl poeta poněkud hlasitěji.

„Zasloužený, nebo ne," prohlásil Kalpurnianus, „Pompeiův triumf bude zajisté podívaná, jakou Řím ještě neviděl. Navštívil jsem jeho ležení – má tam dobře stovku slonů a také mahauty, kteří je učí nejrůznějším kouskům. Jen na strážení pokladu má celou jednu plně vyzbrojenou legii."

Nastražil jsem uši. „Já myslel, že svá vojska při vstupu do Itálie rozpustil."

„Vznesl žádost, aby si mohl určitou část nechat až do triumfu," vysvětlil Kalpurnianus. „Tam venku všechno nacvičují už tak dlouho, že budou připraveni do několika dnů od udělení souhlasu."

„Slyšel jsem, že bude slavit hned tři triumfy naráz," poznamenal Nero. „Vítězství nad piráty, v Africe a v Asii."

Vtom vstoupil otrok a cosi Kapitonovi pošeptal. Náš hostitel vstal z lehátka. „Musím si promluvit s někým v atriu. Prosím, pokračujte v zábavě. Vrátím se za pár minut." Odešel a otroci před nás začali pokládat podnosy s cukrovím.

„Pontifiku," řekl Nero uctivě, „všichni mluví o obřadu Bona Dey, který se bude konat zítra v noci. Nerozumím tomu. Co je ta Bona Dea vlastně zač?" Pomyslel jsem si, že oním „všichni" má na mysli Klodia. Všichni jsme otočili hlavy ke Katulovi.

„To je ožehavá otázka," připustil Katulus. „My pontifikové bychom měli znát vše, co se týká našich náboženských praktik, ovšem Dobrá bohyně je poněkud záhadná. Někteří ji ztotožňují s naší starou italskou bohyní Cererou, již Řekové nazývají Demeter. Jiní tvrdí, že pochází z Asie."

„My ale cizí kulty vždy potlačovali," namítl Afranius.

„Právě proto jde o ožehavé téma," řekl Katulus. „Kolegium pontifiků se k takovým praktikám vždy stavělo nepřátelsky, ale ježto muži se na onen obřad nesmějí vyptávat a ženy o něm nesmějí mluvit, nevíme ani, zda je náš, či cizí."

Uprostřed této učené rozpravy se ke mně naklonil Hermes, aby mi dolil pohár. Přitom mi pošeptal do ucha. „To cukroví nejezte." S intrikami jsem měl dlouholetou zkušenost, a tak jsem nehnul ani brvou.

„Kde se obřad letos odehraje?" otázal se jeden z mužů na Afraniově lehátku.

„V Caesarově domě," prozradil jsem. „Sám mi to dnes ráno řekl." Vtom mne napadlo ještě něco. „Neprovádí jej většinou konzulova žena nebo žena městského prétora?"

„Sám v tom nemám příliš jasno," přiznal Kalpurnianus. „Jsem totiž vdovec a můj kolega Messala Niger se nedávno rozvedl. Caesar byl prétorem loni, a jelikož je teď nejvyšším pontifikem, dobrovolně nabídl své sídlo k dispozici. Jistě to není

nic příjemného, protože z celého areálu musí být vyloučeni všichni muži, včetně otroků a hospodářských zvířat."

„Dokonce i malby, sochy a mozaiky zpodobňující tvory mužského pohlaví musejí být zakryty," dodal Katulus pontifex.

„Kdo je teď Caesarovou ženou?" otázal jsem se. „Vzpomínám si, že Kornelia před několika lety zemřela."

„Pompeia," odpověděl Afranius. „A šušká se, že s ní není dvakrát šťastný."

„Spíš ona s ním," poznamenal Katullus básník.

„Pompeia?" řekl jsem. „Pompeiova dcera?" Vtom k nám z nedaleké místnosti dolehly zvuky hádky. Ty nejsou ve velkém domě ničím neobvyklým.

Kalpurnianus zavrtěl hlavou. „Kdepak, dcera Kvinta Pompeia Rufa, jehož otec byl konzulem společně se Sullou toho roku, kdy Sulla přitáhl s vojskem do Říma a vypudil mariovce. Její matka se jmenovala – počkejte – ach ano, jmenovala se také Kornelia, Sullova dcera."

Když člověk uvážil naše mnohočetné politické sňatky a rozvody a archaické praktiky při pojmenovávání potomků, které jsme zdědili po našich prostých venkovských předcích, bylo s podivem, že jsme si dokázali udržet přehled o vlastních rodinách, natož o cizích. Staří pedantští suchaři jako Kalpurnianus si vždy velmi potrpěli na své znalosti v tomto ohledu. Sice si často rodokmeny pletli, ale vždy mluvili tak, jako by jejich genealogická paměť byla neomylná.

Vtom upoutal všeobecnou pozornost hlasitý výkřik z přední části domu. Vyskočili jsme na nohy, jelikož nám bylo jasné, že tohle už žádná domácí hádka nebyla. Ostatní odspěchali, ale já zůstal a vzal Herma za rameno.

„Co to mělo znamenat s tím cukrovím?" chtěl jsem vědět.

„Bylo otrávené," odvětil Hermes prostě.

„Hloupost. Mamerkus Kapito proti mně nic nemá."

„Taky to neudělal on. Byla to ta malá patricijská krysa vedle vás. Zeptal se starého pontifika na tu věc s obřadem Bona Dey, a když jste se podíval jeho směrem, stříkl cosi na cukroví před vámi." Naklonil se ke stolu, vzal cukrovinku z Neronova podnosu a strčil si ji do pusy.

„Herme!"

„Vlastní přece neotrávil! Když jsem viděl, jak tu všichni sedíte a cpete se, dostal jsem hrozný hlad."

Zpod tuniky jsem vytáhl ubrousek a opatrně, aniž bych se jich dotkl, nabral jsem několik cukrovinek. Pak jsem ubrousek zabalil a znovu vstrčil za tuniku.

„A teď jdeme," zavelel jsem. „Podíváme se, co se stalo."

Ostatní už stáli v atriu společně s hrstkou nervózních otroků. Na mozaikové podlaze leželo zavalité tělo. Byl to Mamerkus Aemilius Kapito, mrtvý jako Hektor. Appius Klaudius na zavražděného zíral s vytřeštěnýma očima, bílý jako křída. Ostatní, pro něž nebyl pohled na urozenou mrtvolu ničím novým, se ovládali podstatně lépe. Vzhledem k tomu, že se mne Nero pokusil před chvílí otrávit, mně ho nebylo ani trochu líto.

„Co se stalo?" zeptal jsem se zbytečně.

„Jak zajisté sám vidíte," odvětil Katulus suše, „náš hostitel se k nám na pitku po večeři již nepřipojí. Zdá se, že jej jeho návštěvník poslal za převozníkem."

„Měl nějaké nepřátele?" otázal se jeden z mužů od Afraniova lehátka.

„Jak vidno tak přinejmenším jednoho," odvětil Katulus. „Co je to vůbec za otázku! Kterýpak alespoň trochu vlivný Říman nemá nepřátele?"

„Jak nudné," poznamenal Katullus básník. „V eposech a dramatech jsou vraždy vždy strašlivé a vzrušující. Tohle je poněkud nevkusné."

Toto je pouze náhled elektronické knihy. Zakoupení její plné verze je možné v elektronickém obchodě společnosti eReading.